

Основні функції сімейного консультанта

ОЛЬГА ОБУХОВА

К.Б.Н., ДОЦЕНТ КАФЕДРИ
ФІЗИОЛОГІЇ І ПАТОФІЗИОЛОГІЇ З
КУРСОМ МЕДИЧНОЇ БІОЛОГІЇ ННМІ
СУМДУ

План

Вступ

1. Сімейне консультування
2. *Структурна сімейна терапія С. Мінухіна*
3. Стратегічна сімейна терапія Дж. Хейлі, К. Маданес, П. Вацлавік, Л. Хоффман та інш.
4. Способи консультаційної взаємодії
5. Вимоги до психолога під час консультування сім'ї

Висновки

Вступ

- У сучасному світі, де напруга та виклики сімейного життя набувають нових розмірів, сімейний консультант стає ключовою фігурою в допомозі сім'ям у вирішенні конфліктів, покращенні взаємин та досягненні гармонії. У цьому есе розглянемо основні функції, які виконує сімейний консультант, визначаючи їх значущість у сучасному психологічному контексті.

Сімейне консультування

- Сімейне консультування – це вид психологічної допомоги, який спрямований на вирішення проблем у сімейних стосунках. Сімейний консультант допомагає членам сім'ї налагодити комунікацію, вирішити конфлікти, подолати кризи, а також розвивати здорові стосунки.
- **Сімейне консультування** – короткотривалий процес, спрямований на допомогу і підтримку сім'ї у вирішенні актуальних, ясно усвідомлюваних проблем, які нещодавно проявились.
- **Сімейна психотерапія** – довготривалий, більш глибокий, процес, в якому, крім розгляду актуальної сімейної ситуації, як правило, має місце аналіз минулого сім'ї та сімейна реконструкція.

Структурна сімейна терапія С. Мінухіна

В основі цього підходу покладено три аксіоми:

1. Здійснюючи психологічну допомогу, потрібно брати до уваги всю сім'ю; кожен із членів сім'ї розглядається як її підсистема;
 2. Терапія сім'ї змінює її структуру й призводить до зміни поведінки кожного з членів сімейної системи;
 3. Працюючи з сім'єю, психолог приєднується до неї, як результат, виникає терапевтична система, що робить можливими сімейні зміни.
- Роль психолога у системі С. Мінухіна розуміється так: йому пропонується приєднатися до сім'ї, тимчасово ніби стати одним із її членів. «Входження» психолога у сімейну систему викликає «міні-кризу», що має важливе значення: жорсткі ригідні зв'язки й стосунки послаблюються, і це дає сім'ї шанс змінити стан своїх «кордонів», розширити їх, а отже, змінити свою структуру.

Стратегічна сімейна терапія Дж. Хейлі, К. Маданес, П. Вацлавік, Л. Хоффман та інш.

- Основна робота терапевта спрямована на формування у членів сім'ї відповідальності одне за одного.
- Використання системного підходу на практиці потребує значних витрат часу, енергії, серйозної мотивації, до чого український клієнт не завжди готовий. Досвід вітчизняних психологів показує, що консультанту доцільніше здійснювати індивідуальне психологічне консультування з сімейних проблем. При індивідуальному підході сім'я розглядається як стрес-фактор, з яким клієнт повинен справитися. Завдання психолога полягає у виявленні тих індивідуальних особливостей клієнта, які утруднюють його адаптацію в сім'ї, провокують сімейні дисгармонії.

Способи консультаційної взаємодії

- **Спілкування з усією сім'єю** - у цьому разі чоловік і дружина приходять на консультацію разом, їхня поведінка робить наочними звичні моделі взаємодії одне з одним. Консультант може безпосередньо підвести їх до усвідомлення конфліктних, непродуктивних форм взаємодії, а потім відшукати нові, більш продуктивні.
- **Індивідуальне консультування одного з її членів**, робота з подружжям - у цьому разі розвиваються класичні взаємини «консультант – клієнт», однак присутній контекст сімейних стосунків (у пам'яті та образах клієнта тощо).

Способи консультаційної взаємодії

- **Робота з нуклеарною сім'єю**, тобто з сім'єю у вузькому розумінні цього слова (батько – мати – діти), тобто з сім'єю у вузькому розумінні цього слова (батько, мати, діти). Переваги цього процесу полягають у тому, що сім'я приходить на консультацію у повному складі, а під час нетривалої терапевтичної зустрічі буде у звичних для себе формах продовжувати те ж саме життя, яким живе вдома, а тому для сімейного діагнозу не потрібно спеціальних засобів.
- Робота з нуклеарною сім'єю особливо важлива тоді, коли в сім'ї спостерігається симптом психологічного неблагополуччя дитини. Під кутом зору системної сімейної психотерапії порушення у поведінці дитини сприймаються як повідомлення про кризові процеси, які є в сім'ї.

Способи консультаційної взаємодії

- **Робота з розширеною сім'єю** (включає тих близьких, які справляють вплив на сімейні стосунки (дідуся, бабусі, тітки, дядьки та ін.), що мають вплив на її життя і систему стосунків;
- **Робота з екосистемою чи соціальною мережею.** У процесі консультування враховують як проміжні змінні зовнішні контакти та соціальні інститути.

Робота з сім'єю зазвичай розпочинається з діагностики, у процесі якої психолог вирішує питання про характер психологічного впливу, тобто на що мають бути спрямовані зусилля: на стосунки в родині чи на особистість і поведінку члена сім'ї.

Вимоги до психолога під час консультування сім'ї

- Консультант повинен поважати автономність сімейної діади, що звернулася за допомогою, її права на вільний вибір свого шляху розвитку (якщо, звичайно, її спосіб не загрожує життю та здоров'ю дитини). Консультування ефективне лише тоді, коли воно сприяє підтримці, збереженню та позитивному розвитку сім'ї як цілості.
- Консультант здійснює індивідуальний підхід до сім'ї до кожного з її членів, спираючись при цьому на ресурси розвитку, які реально є в сім'ї. Консультування повинно здійснюватись у логіці позитивних можливостей розвитку сім'ї, а не штучно нав'язувати подружжю цілі та завдання ззовні.
- Здійснюючи консультування сімейної пари, психолог повинен дотримуватися принципу реалістичності: не намагатися «переробити сім'ю чи когось із її членів», «забезпечити життєве благополуччя чи працевлаштування». Він може лише підтримати сім'ю у кризовий період, створити умови для виявлення внутрішніх ресурсів, що дають можливість набутти гнучкості у стосунках як між членами сім'ї, так і в стосунках сім'ї з «великим світом».
- Уміння слухати і чути кожну зі сторін – допомагає налагодити контакт, а отже, дає шанс на успішне консультування.
- Консультуючи сім'ю, потрібно чітко структурувати процес прийому

Висновки

- Основним засобом психологічного консультування є не та чи інша психотехніка, а особлива форма взаємовідносин у системі «психолог – клієнт». Який би варіант взаємодії психолог не обрав для консультування сім'ї, що звернулася за допомогою, важливо, щоб він спирався на позитивні ресурси її членів, намагався підтримати й розвинути кращі їхні почуття та здібності.

Використана література:

1. *Солодчук С. Є. Сімейне консультування як вид психологічної допомоги сім'ї. Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами. 2006. №4(6). С. 1-9.*
<https://ap.uu.edu.ua/upload/publicationpdf/086bfaf7c9e73110e28e7cc4de9c8722.pdf>
2. *Пов'якель Н. І. Сімейне психоконсультування в становленні партнерської інтенції як рефлексивного механізму саморегуляції у профілактиці й подоланні конфліктів // Актуальні проблеми психології.— Т. 3: Консультативна психологія і психотерапія: Зб. наук. пр. Ін-ту психол. ім. Г. С. Костюка АПН України / За ред. С. Д. Максименка, З. Г. Кісарчук.— К.: Міленіум, 2005.— Вип. 3.— 244 с.*
3. *Васьківська С. В. Основи психологічного консультування: Навч. посіб.— К.: Четверта хвиля, 2004.— 256 с.*